

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Jan Řípa
Téma práce:	Advokátní mlčenlivost
Rozsah práce:	312 968 znaků včetně mezer
Datum odevzdání práce:	13. 10. 2023 (el. verze)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma advokátní mlčenlivosti je velmi aktuálním tématem, a to pro neustále se vyskytující snahy do advokátní mlčenlivosti zasahovat, kdy v poslední době se setkáváme i s postupy některých soudů, kdy se i některé soudy snaží zasáhnout do chráněné sféry vztahu advokáta a klienta (viz kupř. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 662/23). Je pochopitelné, že rigorozant své téma začíná úlohou advokáta a pilířemi advokacie, kam řadí i mlčenlivost, spolu s historickým uvedením do tématu, aby se následně věnoval analýze recentní právní úpravy. Z tohoto pohledu jde sice o téma s historickými kořeny, ale je to téma zcela aktuální a představuje pro advokacii jedno z témat zásadních i s ohledem na to, že ochrana prostoru mezi advokátem a klientem založeném na důvěře a mlčenlivosti advokáta je de lege lata založena jen na několika málo ustanoveních. Téma je aktuální a věnuje se tak jednomu za zásadních otázek profese advokáta a vztahu klienta a advokáta a jejich vztahu vůči státním orgánům, jiným orgánům a třetím osobám vůbec.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je střední náročnosti, a to s ohledem na žádanou hloubku zpracování, zvláště pak na hloubku znalosti odborné literatury, judikatury, ale zejména kárné praxe. Rigorozant ve své práci použil zejména metodu deskripce, analýzy a syntézy. Jde o práci zaměřenou na teoretické a praktické aspekty advokátní mlčenlivosti s důrazem na otázky jejího prolomení a vůbec jejího rozsahu. Metoda analýzy je vhodně použita napříč prací, rigorozant vychází z odborné literatury a tu ve své práci reflektuje, vede s ní dialog. Práce je zaměřena na poměrně úzké specializované téma, které co do teoretických znalostí a jejich zpracování i aplikovaných metod adekvátně naplňuje.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna mimo Úvodu a Závěru do pěti kapitol, kde první a druhá kapitola s názvem Advokát a jeho úloha ve společnosti a Advokacie a její základní pilíře představují základní předpolí úvah a východisek o advokátní mlčenlivosti. Navazující, třetí kapitola nazvaná Advokátní mlčenlivost pak představuje jádro práce (spolu s kapitolou čtvrtou) a autor se v ní věnuje jak rozsahu advokátní mlčenlivosti, tak oblastem její právní úpravy (jak právu ústavnímu, tak civilnímu, trestnímu, správnímu a finančnímu, nevynechává pochopitelně ani zakotvení mlčenlivosti v právu advokátním). Čtvrtá kapitola, rovněž tvořící spolu s kapitolou předchozí jádro práce, se věnuje otázkám spojeným s prolomením advokátní mlčenlivosti (otázce zproštění, sporu mezi advokátem a klientem aj.). Následně se rigorozant věnuje v poslední kapitole, páté, otázkám porušení povinnosti mlčenlivosti, a to včetně odpovědnosti – kárné, přestupkové a trestní a soukromoprávní. Práce je po systematické stránce vhodně členěna, zadané téma vyčerpává adekvátním způsobem; stejně tak formální stránka je adekvátní.

4. Vyjádření k práci

Předložená rigorózní práce je analytickou rigorózní prací, která čerpá především z východisek, které jí poskytují jednak historický aspekt problematiky, jednak východiska spojená s postavením advokáta a advokacie, vztahu klienta a advokáta a zařazení mlčenlivosti (spolu s nezávislostí a samosprávou) mezi pilíže advokacie. Rigorozant se ve své práci věnuje celé škále zásadních otázek, které zpracovává analyticky, vede průběžně dialog s odbornou literaturou (viz kupř. str. 42-43) a jejími autory (kupř. s doc. Matesem, doc. Melzerem aj.), kterou kriticky hodnotí a snaží se problémy uzavřít vždy tím nejvíce plausibilním způsobem, ve své práci rovněž podává návrhy de lege ferenda. Pokud jde o některé odborné otázky a právní názory na ně, zásadně oponent rigorozatovy závěry aprobuje. Pokud jde kupř. o otázku rozsahu advokátní mlčenlivosti, autor rigorózní práce se přiklání k maximě „v pochybnostech ve prospěch mlčenlivosti“ a volí tak v řadě situací správně výklad chránící mlčenlivost a klienta (skutečnosti obecně známé, skutečnosti uváděné ve veřejných rejstřících, soukromé návštěvy aj.). Rigorozant se rovněž s patřičnou argumentací kriticky staví proti vytvoření jediného zákona obsahujícího celou materii advokátní mlčenlivosti. Kriticky se rigorozant rovněž vyjadřuje k otázce odposlechů z pohledu advokátní mlčenlivosti a shrnuje, že právní úprava v této oblasti je nedostatečná. Jako klad předložené práce lze rovněž hodnotit, že rigorozant nezúžil výklad advokátní mlčenlivosti jen na advokátní právo, resp. na civilní právo, ale zahrnul výklad z dalších právních oborů, zejména práva trestního, kde zvláště je advokát vystaven „vícero ohňům“, kterým musí čelit. Za významné lze rovněž považovat úvahy o konkludentním zproštění mlčenlivosti advokáta, kde je významný prostor pro novou (dosud absentující) právní regulaci. Rolí oponenta je rovněž upozorňovat na některé nepřesnosti či dílčí nedostatky, oponent kupř. upozorňuje na přehled kárné praxe uvedený na str. 115-118, bylo by však vhodnější, aby rigorozant neuvedl jen takovýto přehled, ale aby kárnou praxi systematizoval a okomentoval. Rigorozant pojal celkově problematiku systematicky, koherentně a uspokojivě detailně a s patřičným vhledem. Práce byla zpracována na poměrně úzce profilované téma, které představuje zdařile zpracované středně těžké téma pomocí analytické metody, kde rigorozat prokázal, že je schopen téma samostatně, náležitě hluboce zpracovat, a to s adekvátním odborným instrumentáři nejen terminologickým a heuristickým, ale rovněž co do adekvátních vlastních závěrů, které činí rigorozant napříč prací (kupř. str. 34, 38-39, 41, 86, 89 aj.).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Práce naplnila svůj cíl, jak si ho rigorozant v úvodu vytyčil, věnuje se české právní úpravě, kterou detailně analyzuje, a to napříč obory (advokátní, civilní, trestní právo, správní právo a finanční právo).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Rigorozant prací prokázal, že je schopen téma zpracovat samostatně, v systematické podobě, se zapojením vlastních odborných názorů rigorozanta. Oponent nemá z vyhodnocení kontrol na plagiátorství podezření na plagiátorství.
Logická stavba práce	Práce je logicky a promyšleně vystavěna na úrovni systematiky, i jednotlivých kapitol, práce je

	vyvážená. Práce je koherentní, tvoří jednotný ucelený celek.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce s literaturou je velmi dobrý, způsob správné citace byl rigorozantem náležitě ovládnut. Práce pracuje s množstvím komentářové literatury a monografií a literatury časopisecké. Práce rovněž pracuje s judikaturou zejména Nejvyššího soudu a Ústavního soudu a rozhodovací praxí České advokátní komory (Sbírka kárných rozhodnutí).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza je obecně vhodně provedena, lze ocenit náležitě hlubokou analýzu a diskusi nad vybranými problematickými otázkami, zejména nad otázkou mezi advokátní mlčenlivostí, prolamování advokátní mlčenlivosti, sporu mezi advokátem a klientem, právním nástupnictvím aj.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce jako celku, včetně textu, je velmi dobrá.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je na vysoké odborné úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Nechť rigorozant diskutuje otázku advokátní mlčenlivosti ve sporném řízení o určení dědického práva (v kterém se tak vlastně rozhoduje o právním nástupnictví), kde proti sobě stojí osoby osobující si dědické právo a za účelem prokázání rozhodných skutečností je třeba vyslechnout advokáty, kteří zastupovali zůstavitele v řízeních vedených proti účastníkům sporného řízení, kupř. za účelem zjištění zdravotního stavu zůstavitele. Jak přistupovat k advokátům, kteří mají být vyslechnuti? Jaké jsou v tomto případě meze advokátní mlčenlivosti a jejího prolamování?

Jak de lege ferenda lze podle rigorozanta řešit vynucování advokátní mlčenlivosti po tom, co již dotýčný přestal být advokátem?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práce v daném oboru. Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.
---	---

V Praze dne 29. 11. 2023

Mgr. Ing. Tomáš Střeleček, LL.M., Ph.D.
oponent